

מראי מקומות- זבחים ע"ג

רוב, יבואו י' כהנים ויזרקו דמיהן ויקטירו אימוריהן. והעיר בטהרת הקדש, לכאן משמע מדברי רש"י דלא חיישינן אהא דשחיטה הי' כא', וא"כ, למה לא יבטלו ברוב, כיון דעכשיו שוב אינם בעלי חיים, וא"כ אפי' אם ידוע דהאיסור בתוך הי', מה אכפת לן, הרי כנגד נתבטל. וכ' דאה"נ, הגמ' הי' רוצה להק' כן, אבל אי"ז ק' אלא למ"ד דמה שאינו בטל הוא משום דבעלי חיים לא בטלי, אבל למ"ד דדבר שבמנין לא בטלי, עדיין שפיר שייך גזירה זו, ולכן לא הק' כן. וע"ע באחיצור (יו"ד י"ג), שכ' דאין שום איסור לשחוט, אפי' אם נמצא דא' מהן שור הנסקל, שהרי האיסור לשחוט הוא רק משום איסור חולין בעזרה, ובזה אין שייך חולין בעזרה, שהרי כיון דמן התורה בטל השור הנסקל ברוב, לכן אסור לו לשוחטת בחוץ ויהי' חייב משום שחוטי חוץ, וא"כ ממילא לא יהי' נחשב חולין בעזרה, שהרי לא קרינן בי' כי ירחק המקום וזבחת, לפי שא"א לו לזבוח בריחוק מקום. וא"כ ממילא לא כ' רש"י דהחשש איסור הוא משום שחיטה, דרק משום חשש זריקה או הקטרה יש לחוש.

(ד) **אלא מעתה מגיסא אסירא- פי' בשיטה מקובצת (ג'),** כיון שנתבטל איסורן של כ"א מחמת הא דאזלי' בתר רוב, היאך יחזור ויפסל. והביא רא' מכאן דהיכא דנתבטל חתיכה א' בין ב' חתיכות, שוב יכול לבשלם כולם ביחד, דכיון דכבר נתבטל האיסור, שוב אין שייך שיחזור ויהי' אסור, אע"פ שידוע שהאיסור שם. אולם ע' בשיעורי הגרי"ד דהק' דלכאן אין רא' מסוגיין, דהא סוגיין מייירי בדין כל דפריש מרובא פריש, דכיון דכבר חל ההיתר על חתיכה זו, אמרי' דכיון דכבר חל, לעולם מותר אף אם כבר בטל הכל דפריש, אבל בתערובת ולענין ביטול ברוב, ע"ז אנו דנין אי חל על הכל לאכלם בבת אחת, וא"כ מהו הראי'. וע"ש מה שצייד ליישב זה, והניח בצ"ע.

(ה) **משום שמא יבואו י' כהנים בב"א ויקחו- הק' בחי' הגר"ח על הש"ס (ס"ג),** הרי כבר חל

(א) **ר' יהודה אומר ר"א אומר אם יש שם ק' פומין וכו'-** הק' תוס', לפי ר' יהודה מאי איריא דבר שבמנין, אפי' כל מילי לא בטל, דהא ש' ר' יהודה הוא דמין במינו לא בטל. ותי' בשם ר"ת דלא אמרי' דמין במינו לא בטל אלא בלח בלח, אבל ביבש ביבש לא אמרי' הכי. ופי' הגרי"ז דבלח בלח ע"כ צריכין אנו לדין ביטול, ולכן אמרי' דמין במינו לא בטל, אבל ביבש ביבש, אין צריכין להדין ביטול ברוב, דיכולין לסמוך על הדין דכל דפריש מרובא דפריש, ובזה אין שייך הכלל דמין במינו לא בטל. ושוב חזר ר"ת וס"ל דבאמת אין חילוק בין לח ובין יבש, אלא מה דתרומה בטל בא' ומאה, היינו היכא דנפל לתוך חולין מתוקנין, דכיון דאי אפשר להחולין מתוקנין להעשות תרומה, א"כ בטל דהו"ל כמין בשאינו מינו, דבטל אף לר' יהודה. וכ' הפנים מאירות דלפ"ז יש ליישב הגמ' כאן, דמייירי בחולין מתוקנין, ולכן ס"ל דהתרומה הי' בטל בהחולין, אי לאו הא דהו"ל דבר חשוב ולכן אינו בטל.

(ב) **ונמשוך ונקרב חד מינייהו ונימא כל דפריש מרובא פריש- ע' בקרן אורה** שהביא מה שהק' הכרתי ופלתי דמה מהני שא' מינייהו יפרוש, הרי לכאן כבר נדחה הקרבן להיות הוקרב, שהרי קודם שהופרש לא הי' ראוי להתקרב, וא"כ למ"ד דבעלי נדחים, מה מהני אח"כ שיפרוש א' מהם. ולכן כ' הכו"פ דע"כ אתיין כמ"ד דאין בעלי חיים נדחים. אבל הק' הקר"א, דהא ע"כ סוגיין אתי כמ"ד בעלי חיים נדחים, שהרי הגמ' מסיק דאם הקריב לא ארצי, והגמ' נקט דזהו כמ"ד בעלי חיים נדחין. ולכן פי' הקר"א דבאמת אי"ז דיחוי כלל, דכיון דיכול לברר עיקר התירא מתחלתו, ממילא אי"ז נקרא דיחוי, וממילא, דיחוי זה שאינו אלא ע"י תערובתו, אי"ז דיחוי גמור, ועדיף אפי' מהא דאמרי' דבכל שבירדו דאי"ז דיחוי, דהתם עכ"פ הוי דיחוי לשעה.

(ג) **גזירה שמא יבואו י' כהנים בב"א ויקרבו- פרש"י,** חיישינן דלאחר שישחטו י', דהיינו

וע' באילת השחר דהעיר דלכאו' הדין דהפקר ב"ד הפקר הוא דב"ד יכולין להפקיר מה שהאדם יכול להפקיר משלו. אבל לכאו' מכאן' משמע דלא כן, דהא כאן הבעל הקרבן עצמו לא הי' יכול להפקיר חלקו בהקרבן אף אם ירצה, שהרי כאן מיירי בקדשי קדשים, דלכ"ע אין לו חלק ממוני בהקרבן, וא"כ לא יהי' שייך לו להפקיר חלקו. וכ' להוכיח מכאן דדין הפקר ב"ד הפקר אינו רק דין מדיני ממונות, אלא הם יכולים להפקיר אף היכא דהבעלים עצמו אין לו זכות ממוני כ"כ בכדי להפקיר (וע"ש שהביא זה גם מהאור שמח). אולם ע' במצפה איתן דנקט דאין כוונת הגמ' דצריך להביא קרבן אחר, אלא דמה דאמרי' דלא מרצה היינו לענין אכילת בשר, אבל שפיר בעלים נתכפרין ואין צריכין להביא קרבן אחר.

(ח) **הא מכאן בעלי חיים אינן נדחין- הק' רעק"א,** הא אם הי' הכהן נמלך לאחר שעשה מליקת א' למעלה, ג"כ מיד הי' נדחה, שהרי אינו יכול להזות, דדלמא חטאת הוא וצריך להזות למטה, וא"כ אף אם לא הי' נדחה מחיים, הרי נדחה עכשיו לאחר מיתה, וא"כ למה מרצה, והניח בצע"ג.

בכ"א דין היתר משום דפריש מן הרוב, וא"כ מה לי אם יבואו י' כהנים ויקחו בכ"א, איך נתבטל הדין פרישה עי"ז. ואם ע"י מה שלוקחין שוב חזרו לקביעותן, א"כ מה לי אם לקחו בכ"א או בזה אחר זה, הרי עכשיו הדרו לקביעותיהו, ולכן הרי יש כאן איסור קבוע. וביאר דבעת פרישתו לית בהו "דין פרישה", רק דבטל קביעותיהו, דכיון שהם ניידו, הרי חל בהו דין דאזלי' בתר רובא, וכל זה בזמן שהם ניידו ובפרישותן קאי. והיכא דבאו י' כהנים ולקחום בבת אחת, הדרו לקביעותן ובטל מהן דין ליזיל בתר רוב. משא"כ היכא דלקחום בזה אחר זה, אז חל בהו דין דכל דפריש מרובא פריש, דאז הוי פרישה מהרוב (ואי"ז כלוקח מקביעותן, דאז לא היו במצב של קביעות, אלא פרושין וניידין, משא"כ כשי' כהנים לקחום, הרי הדרו לדין קביעותם, וצ"ע בכל זה).

(ו) **אלא אמר רבא משום קבוע- פרש"י,** דלמא אתי למימשך ולמיסביניהו חד וחד כי לא ניידו, דהו"ל קבוע, וכמחצה על מחצה דמי. וע' בלקוטי הלכות (זבח תודה ד"ה משום קבוע) דכ' דיש מקום לומר דלא גזרו אלא במקום דכבש אותם לכתחלה, בגזירה שלא יבואו ליקח מקבוע ממש, אבל היכא דפירש מאליו, אפשר דלא גזר. ועוד צידד להיפוך, דכיון דגזירה הוא מדרבנן, א"כ אין מקום כ"כ לחלק, וכיון דגוזרין משום שמא יקח מן הקבוע, א"כ אין חילוק בין אם פירש מאליו או על ידו. וכ' לתלות זה במח' הראשונים, ע"ש.

(ז) **אי נקריב לא מרצי- כ' בשיטה מקובצת** (השמטות, אות ו') דמשמע דצריך להביא עוד קרבן. והק', וכי האם יש כח ביד חכמים לעקור דבר מן התורה בקום ועשה, הרי נמצא דמצריכין אותו להביא עוד קרבן, אף דמן התורה נתכפר בקרבן הראשון, וא"כ הו"ל חולין בעזרה. ותי' בשם ר' מנחם דכיון דבא הפסול קודם השחיטה, א"כ י"ל דהפקר ב"ד הפקר, ואפקעוה רבנן לממונא מיני', וא"כ אינו מתכפר בו כיון דאינו שלו, ואינו עוקר

כלל דבר מן התורה [ושמעתי ממו"ר הרה"ג ר' משה בראון שליט"א, דכאן הוי משל להא דמצינו באיזה דוכתי דשייך שיהי' קרבן חטאת שהובא אבל אינו עושה שום כפרה, שהרי הקרבן הראשונה שהובא כאן, אין עושה כפרה כלל, כיון דהפקירו חלק של המתכפר].